

Chuyến công tác của Thủ tướng tại Nhật Bản: Bối cảnh đặc biệt, ý nghĩa quan trọng

00:24 15/12/2023

Tác giả: Đang cập nhật

Chuyến công tác của Thủ tướng Phạm Minh Chính tại Nhật Bản diễn ra trong bối cảnh cả ASEAN - Nhật Bản và Việt Nam - Nhật Bản đều vừa nâng cấp quan hệ lên Đối tác Chiến lược toàn diện.

Thủ tướng Phạm Minh Chính cùng lãnh đạo các nước ASEAN và Nhật Bản tại Hội nghị Cấp cao ASEAN - Nhật Bản lần thứ 26 tại Indonesia vào tháng 9/2023_Ảnh: VGP/Nhật Bắc

Nhận lời mời của Thủ tướng Nhật Bản Kishida Fumio, Thủ tướng Chính phủ Phạm Minh Chính sẽ dẫn đầu Đoàn đại biểu cấp cao Việt Nam tham dự Hội nghị Cấp cao kỷ niệm 50 năm quan hệ ASEAN - Nhật Bản và tiến hành các hoạt động song phương tại Nhật Bản từ ngày 15-18/12/2023.

Đây là chuyến công tác quan trọng, nhiều ý nghĩa của Thủ tướng, trong bối cảnh khá đặc biệt: Việt Nam - Nhật Bản vừa nâng cấp quan hệ lên Đối tác Chiến lược toàn diện vì hòa bình và phồn vinh tại châu Á và trên thế giới nhân chuyến thăm Nhật Bản của Chủ tịch nước Võ Văn Thưởng vào

tháng 11 vừa qua; đồng thời ASEAN - Nhật Bản cũng chính thức thiết lập quan hệ Đối tác Chiến lược toàn diện (CSP) tại Hội nghị Cấp cao ASEAN - Nhật Bản lần thứ 26 tại Indonesia vào tháng 9/2023.

Trùng hợp hơn, cả Việt Nam và ASEAN đều thiết lập quan hệ ngoại giao với Nhật Bản vào năm 1973 - cách đây đúng nửa thế kỷ.

Kiểm điểm lại nửa thế kỷ hợp tác ASEAN - Nhật Bản

Hội nghị Cấp cao kỷ niệm 50 năm quan hệ ASEAN - Nhật Bản tại Tokyo từ ngày 16-18/12/2023 là dịp đặc biệt quan trọng; diễn ra vào dịp kỷ niệm 50 năm quan hệ hữu nghị và hợp tác giữa hai bên.

Dự kiến các lãnh đạo ASEAN và Nhật Bản sẽ kiểm điểm lại quá trình hợp tác 50 năm qua, từ đó đề ra tầm nhìn và định hướng phát triển quan hệ trong giai đoạn mới.

Hội nghị sẽ thông qua 2 văn kiện gồm: "Tuyên bố tầm nhìn về quan hệ hữu nghị và hợp tác ASEAN - Nhật Bản: Đối tác tin cậy" và "Kế hoạch triển khai Tuyên bố tầm nhìn về quan hệ hữu nghị và hợp tác ASEAN - Nhật Bản: Đối tác tin cậy"; nhằm cụ thể hóa những kết quả trao đổi của các nhà lãnh đạo tại hội nghị.

Sau 50 năm thiết lập quan hệ, quan hệ ASEAN - Nhật Bản phát triển sâu rộng trên mọi lĩnh vực, cả về chính trị-an ninh, kinh tế lẫn văn hóa-xã hội.

Nhật Bản tham gia sâu rộng vào các tiến trình hợp tác chính trị-an ninh khu vực, là một trong những đối tác cùng ASEAN sáng lập các diễn đàn, như Diễn đàn khu vực ASEAN (ARF), Cấp cao Đông Á (EAS), Hội nghị Bộ trưởng Quốc phòng ASEAN Mở rộng (ADMM Plus)...; ủng hộ đoàn kết, thống nhất và vai trò trung tâm của ASEAN; chủ động, đề xuất nhiều sáng kiến hợp tác phòng chống khủng bố và tội phạm xuyên quốc gia, hợp tác an ninh biển, an ninh mạng, tội phạm kinh tế...

Nhật Bản là đối tác thương mại và đầu tư quan trọng của ASEAN: Là đối tác thương mại lớn thứ 4 và đầu tư FDI đứng thứ 2 của ASEAN trong năm 2022. Hợp tác kinh tế đầu tư giữa ASEAN và Nhật Bản được triển khai qua nhiều cơ chế/khuôn khổ khác nhau, trong đó có Hiệp định Đối tác kinh tế toàn diện khu vực (RCEP) và Hiệp định Đối tác kinh tế toàn diện ASEAN-Nhật Bản (AJCEP). Nhật Bản cũng là đối tác tích cực đóng góp cho triển khai Sáng kiến Hội nhập ASEAN (IAI) và hỗ trợ thu hẹp khoảng cách phát triển trong ASEAN.

Về văn hóa-xã hội, Nhật Bản có nhiều dự án hỗ trợ thực chất cho ASEAN trong các lĩnh vực, như giao lưu nhân dân, biến đổi khí hậu, quản lý thiên tai, y tế và phòng chống dịch bệnh, già hóa dân số, trong đó tài trợ thực hiện Chương trình Mạng lưới trao đổi thanh niên và sinh viên Nhật Bản - Đông Á (JENESYS); hỗ trợ y tế cộng đồng ASEAN thông qua Sáng kiến Y tế ASEAN - Nhật Bản; cam kết ứng phó với các thách thức xuyên biên giới và toàn cầu, như biến đổi khí hậu và bảo vệ môi trường, quản lý thiên tai, y tế và phòng chống dịch bệnh.

Về hợp tác phát triển và hỗ trợ kỹ thuật, Nhật Bản là một trong những đối tác quan trọng hỗ trợ ASEAN xây dựng cộng đồng và hội nhập khu vực thông qua Quỹ Hội nhập Nhật Bản - ASEAN (JAIF). Tháng 5/2019, ASEAN và Nhật Bản cũng đã ký Hiệp định Hợp tác kỹ thuật ASEAN - Nhật Bản (TCA) nhằm tạo điều kiện cho Nhật Bản hỗ trợ tốt hơn cho hợp tác phát triển cho toàn khu vực ASEAN.

Hai bên ủng hộ phối hợp duy trì đà hợp tác, nhất là tập trung kiểm soát dịch bệnh, bảo đảm chuỗi cung ứng thương mại và đầu tư và thúc đẩy phục hồi. Nhật dành 50 triệu USD hỗ trợ ASEAN thành lập Trung tâm ASEAN ứng phó các tình huống y tế khẩn cấp và dịch bệnh mới nổi (AC-PHEED), đồng thời khẳng định tiếp tục hỗ trợ trung tâm này đi vào hoạt động bền vững. Nhật Bản đã hỗ trợ gói trang thiết bị y tế trị giá hơn 200 triệu USD song phương cho các nước ASEAN; đã hỗ trợ ASEAN 16 triệu liều vaccine cho các nước ASEAN trong tổng số 30 triệu liều cung cấp ra nước ngoài, dành 2,5 tỷ yên thiết lập kho lạnh bảo quản và vận chuyển vaccine, hỗ trợ vật tư, công nghệ y tế, máy tạo oxy cho nhiều nước ASEAN.

Trong thúc đẩy phục hồi toàn diện, hai bên nhất trí tăng cường thương mại và đầu tư, ủng hộ việc duy trì chuỗi cung ứng khu vực, đẩy mạnh hợp tác về chuyển đổi số, phát triển nguồn nhân lực trong nền kinh tế số, quản lý thiên tai, chuyển đổi năng lượng, tăng trưởng xanh... Nhật Bản tích cực hỗ trợ ASEAN triển khai Khung Phục hồi tổng thể với khoản cho vay trị giá 192 tỷ yên với lãi suất thấp nhất.

Thủ tướng Phạm Minh Chính hội đàm với Thủ tướng Nhật Bản Kishida Fumio tại Hiroshima - quê hương Thủ tướng Kishida vào tháng 5/2023_Ảnh: VGP/Nhật Bắc

Đối tác quan trọng hàng đầu của Việt Nam

Nhật Bản hiện là đối tác quan trọng hàng đầu của Việt Nam trên mọi lĩnh vực chính trị, kinh tế, quốc phòng - an ninh, văn hóa, giáo dục, lao động, du lịch...

Từ khi thiết lập quan hệ ngoại giao năm 1973 cho đến nay, Việt Nam và Nhật Bản đã lần lượt xác lập khuôn khổ quan hệ từ Đối tác Tin cậy, ổn định lâu dài (năm 2002), lên Đối tác Chiến lược vì hòa bình và thịnh vượng ở châu Á (năm 2009), Đối tác Chiến lược sâu rộng vì hòa bình và thịnh vượng ở châu Á (năm 2014) và Đối tác Chiến lược toàn diện vì hòa bình và thịnh vượng tại châu Á và trên thế giới (ngày 27/11/2023).

Nhật Bản là nước G7 đầu tiên đón Tổng Bí thư Việt Nam đi thăm (năm 1995), nước G7 đầu tiên thiết lập quan hệ Đối tác Chiến lược với Việt Nam (năm 2009), nước G7 đầu tiên công nhận quy chế kinh tế thị trường của Việt Nam (năm 2011), nước G7 đầu tiên mời Việt Nam tham dự Hội nghị Thượng đỉnh G7 mở rộng (5/2016).

Lãnh đạo cấp cao hai nước duy trì thường xuyên các chuyến thăm và tiếp xúc tại các diễn đàn quốc tế và khu vực. Các cơ chế hợp tác quan trọng gồm Ủy ban Hợp tác Việt - Nhật do hai Bộ

trưởng Ngoại giao làm đồng Chủ tịch (từ năm 2007, đã họp 11 lần), Ủy ban Hỗn hợp về thương mại, năng lượng và công nghiệp, Đối thoại Nông nghiệp cấp bộ trưởng, Đối thoại Chính sách biển Việt Nam - Nhật Bản cấp bộ trưởng, Đối thoại Đối tác chiến lược Việt Nam - Nhật Bản về ngoại giao - an ninh - quốc phòng cấp thứ trưởng ngoại giao, Đối thoại Chính sách quốc phòng Việt - Nhật cấp thứ trưởng, Đối thoại An ninh cấp thứ trưởng...

Về hợp tác kinh tế, Nhật Bản là nước tài trợ ODA lớn nhất, đối tác hợp tác lao động thứ 2, nhà đầu tư số 3, đối tác du lịch thứ 3, thương mại lớn thứ 4 của Việt Nam.

Hai nước đã dành cho nhau thuế suất tối huệ quốc từ 1999. Trong 9 tháng đầu năm 2023, kim ngạch xuất nhập khẩu của Việt Nam với Nhật Bản đạt trên 32,9 tỷ USD, giảm 7,9% so với cùng kỳ năm 2022; trong đó kim ngạch xuất khẩu của Việt Nam sang Nhật Bản đạt 17,2 tỷ USD, giảm 3,8%, kim ngạch nhập khẩu của Việt Nam từ Nhật Bản đạt 15,7 tỷ USD, giảm 12% so với cùng kỳ năm 2022.

FDI của Nhật Bản vào Việt Nam lũy kế tính đến 20/9/2023, đạt 71,3 tỷ USD với 5.198 dự án còn hiệu lực, xếp thứ 3/143 quốc gia và vùng lãnh thổ có đầu tư tại Việt Nam. Trong 9 tháng đầu năm 2023, tổng vốn FDI của Nhật Bản vào Việt Nam đạt khoảng 2,9 tỷ USD, tăng 50% so với cùng kỳ 2022.

Về viện trợ phát triển chính thức ODA, Nhật Bản là nước cung cấp vốn vay bằng đồng yên cho Việt Nam lớn nhất, tổng giá trị vay tính đến hết năm tài khóa 2020 là 2.812,8 tỷ yên (tương đương 27,5 tỷ USD), chiếm hơn 26% tổng vốn ký kết vay nước ngoài của Chính phủ.

Về giáo dục, Việt Nam là nước đầu tiên trên thế giới chính thức đưa tiếng Nhật vào giảng dạy ở bậc trung học cơ sở từ năm 2003, tiểu học từ năm 2019. Nhật Bản là một trong những nước viện trợ lớn nhất cho ngành giáo dục-đào tạo của Việt Nam thông qua các chương trình viện trợ ODA. Số lưu học sinh Việt Nam tại Nhật Bản hiện đạt hơn 51.000 người. Nhật Bản đã hỗ trợ nâng cấp 4 trường đại học của Việt Nam đạt đại học chất lượng cao (Trường Đại học Cần Thơ, Đại học Đà Nẵng, Đại học Quốc gia Hà Nội, Trường Đại học Nông nghiệp Hà Nội); đang hợp tác xây dựng Trường Đại học Việt-Nhật nhằm đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao cho Việt Nam trong lĩnh vực khoa học công nghệ, quản lý và dịch vụ.

Trên các lĩnh vực đáng chú ý khác, hai bên đã ký kết và triển khai Tầm nhìn trung và dài hạn trong hợp tác nông nghiệp Việt Nam - Nhật Bản. Hợp tác ứng phó với biến đổi khí hậu tiếp tục phát triển mạnh mẽ, thực chất với việc Nhật Bản liên tục cung cấp ODA những năm gần đây cho các dự án

ứng phó với biến đổi khí hậu của Việt Nam. Việt Nam là quốc gia phái cử nhiều nhất (khoảng 345.000 người) trong tổng số 15 quốc gia tham gia phái cử lao động cho Nhật Bản.

Hợp tác địa phương hai nước được thúc đẩy mạnh mẽ, các địa phương của Việt Nam và Nhật Bản đã ký hơn 110 văn bản hợp tác, trong đó các cặp quan hệ tiêu biểu có TPHCM với Osaka (năm 2007), Nagano (năm 2017), Hà Nội với Fukuoka (năm 2008), Tokyo (năm 2013), Đà Nẵng với Sakai (năm 2009), Yokohama (năm 2013), Phú Thọ - Nara (năm 2014), Huế-Kyoto (năm 2014), Hưng Yên - Kanagawa (năm 2015), Hải Phòng - Niigata (năm 2015)...

Hợp tác phòng chống Covid-19, Nhật Bản viện trợ không hoàn lại hơn 7,4 triệu liều vaccine, hơn 4 tỷ yên để cung cấp trang thiết bị, hỗ trợ kỹ thuật, cải thiện hệ thống y tế. Chính phủ, Quốc hội và địa phương ta hỗ trợ hơn 1,2 triệu khẩu trang cho Nhật Bản; đưa hơn 30.000 công dân Việt Nam về nước. Từ 11/10/2022, Nhật Bản đã nới lỏng quy chế cho phép khách du lịch Việt Nam nhập cảnh.

Cộng đồng người Việt Nam tại Nhật Bản đạt khoảng 520.000 người (chiếm đứng thứ 2 sau Trung Quốc). Người Việt Nam hiện sinh sống, làm việc và học tập trên khắp 47 tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương của Nhật Bản.

Từ năm 2004, Việt Nam đơn phương miễn thị thực cho người Nhật đi du lịch và kinh doanh trong vòng 15 ngày và nâng lên 45 ngày kể từ ngày 15/8/2023. Từ ngày 1/11/2023, Nhật Bản cấp visa điện tử cho khách du lịch Việt Nam đi theo đoàn của các công ty du lịch được chỉ định.

Theo chinhphu.vn

Link bài viết: <https://nguoilambao.vn/chuyen-cong-tac-cua-thu-tuong-tai-nhat-ban-boi-canh-dac-biet-y-nghia-quan-trong>